IL-FAQAR U L-FOQRA TAL-MULEJ FIL-BIBBJA

Fr Charles Buttigieg

"Imberkin dawk li huma foqra f'qalbhom, għax għalihom hi s-saltna tas-smewwiet"

(Mattew 5:3)

Il-Foqra u Dawk ta' qalb umli

Fl-Ebrajk insibu bosta kliem li jfissru l-kelma 'faqar', fost dawn insibu: *ebhyon*, *dal*, *rush*, *chelekhah*. Fil-Grieg insibu l-kelma *ptochoi* għall-foqra. Insibu ukoll fl-Ebrajk il-kelma *anaw*, plural *anawim*, li ġejja mill-verb *anah*, li jfisser 'tgħawweġ 'il isfel' jew 'titgħawweġ', għaliex dawk li huma fqar u batuti minħabba s-sewwa huma tassew qaddejja umli ta' Alla, jitbaxxew quddiem il-kobor ta' Alla (ara Num 12,3). Għalhekk l-*anawim* huma dawk il-fqar li jbatu u jitolbu b'qalb umli, u huma msejħa fl-Antik Testment bħala 'il-foqra ta' Jaħweh': "il-fqir jidher bħala l-ħabib u l-qaddej ta' Jaħweh" (Salm 86:1). L-idea kienet mela li l-għani mhux inklinat li jirrikorri għand Alla għax ma jonqsu xejn, waqt li l-fqir maħqur iħares lejn Alla. Ta' min isemmi li t-terminu għall-faqar *ani* hu l-aktar frekwenti fl-Antik Testemnt fejn insibuh 92 darba, l-aktar fis-salmi fejn jintuża 41 darba. *Ebjon* insibuh 62 darba, *dal* 48 darba, *rush* 21 darba u *anaw* 19-il darba. Naraw fuq kollox il-faqar bħala konsegwenza tal-inġustizzja li ssir minn min hu sinjur u għalhekk il-Kodiċi tal-Alleanza (Es 20,22-23,33) jagħmel minn kollox biex jiddefendi u jaqbeż għall-batut (ara ukoll Salm 73; Ġob 21 u Mal 3).

Il-Fqar tal-Mulej

L-għażla tal-poplu Lhudi ġej mill-fatt li Alla ħenn għal dan il-poplu li kien imjassar fl-Eġittu: "Għax qatt ma jonqos xi ħadd fil-bżonn fil-pajjiż; għalhekk jien nordnalek u ngħidlek: Iftaħ idejk sewwa lil ħuk, lill-fqir u lill-miskin f'artek." (Dewt 15:11, ara Eżodu 3:8). Iżda din it-tama tal-Mulej fl-Eġittu tmur lura fiż-żmien meta qabel Alla kien għamel diversi pattijiet mal-Patrijarki: Abraham, Iżakk u Ġakobb kif naqraw f'Rumani 4:18 : « Meta ma kellu ebda tama, Abraham ittama u emmen, u hekk sar missier ta' kotra kbira ta' ġnus, skont ma kien intqal

lilu ». L-istorja ta' Ġużeppi tal-Antik Testment, hija ukoll ikona ta' dan il-faqar tal-Mulej. Ġużeppi mibjugħ minn ħutu, jispicca fil-faqar tal-ħabs tal-Farun, jinterpreta l-ħolm, isir vicire tal-Eġittu u jsir tama għal ħutu meta dawn ġew biex jixtru l-qamħ minn għandu. Ħutu neħħewlu qabel it-tama tal-ħajja libera u issa hu jagħtihom mill-ġdid it-tama għall-ħajja.

Anke Mosè hu mudell ta' dan il-faqar tal-Mulej; il-bniedem li jtemtem sar tama għall-poplu ta' Iżrael: "Mosè kien bniedem umli, l-aktar umli fost il-bnedmin li hawn fuq wiċċ l-art" (Numri 12:3).

Ikona oħra tal-bniedem b'qalb umli u fqir fl-ispirtu huwa Ġob, il-bniedem sfortunat imma li baqa' jittama f'Alla. Tama li narawha dejjem tidwi fil-messaġġ ta' Alla lill-poplu fuq kollox permezz tal-profeti. Insemmu l-esperjenza ta' Ġeremija ppersegwitat minn sħabu. Ġona li jsir tama għall-belt ta' Ninive. Il-profeta Isaija jwassal dan il-messaġġ ta' tama lill-fqajrin tal-Mulej: " … u l-imsejknin jifirħu fil-Mulej, u l-fqajrin fost il-bnedmin jaqbżu bil-ferħ bil-Qaddis ta' Iżrael" (Isaija 29:19); u "L-Ispirtu tal-Mulej fuqi; għaliex hu kkonsagrani biex inwassal il-Bxara t-Tajba lill-fqajrin. Bgħatni nħabbar il-ħelsien lill-imjassrin u d-dawl mill-ġdid lill-għomja. Inrodd

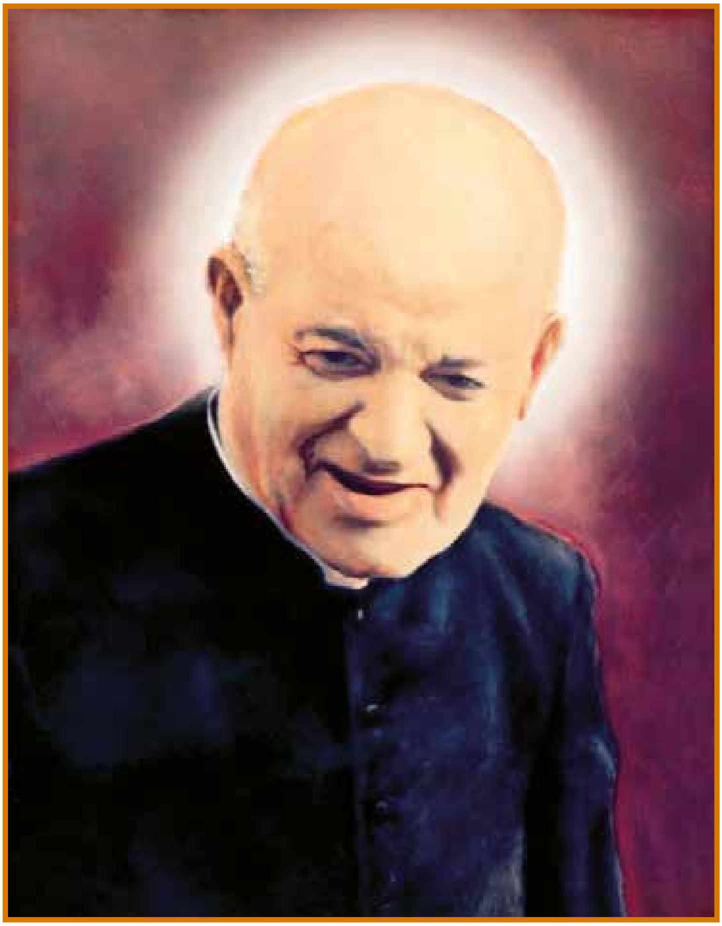

il-ħelsien lill-maħqurin u nxandar sena tal-grazzja tal-Mulej" (Isaija 61:1-2). Dan il-kliem jgħidu Ġesù nnifsu fis-sinagoga ta' Nazaret wara li qara din is-silta ta' Isaija kif naqraw f'Luqa 4:18. Infatti eżattament wara dan l-episodju Ġesù ħeles lil wieħed imxajtan u fejjaq omm il-mara ta' Pietru.

Is-salmi wkoll juruna dan l-aspett tat-tama tal-imsejken, fejn fost oħrajn insibu s-Salm 10:12: "Qum, Mulej! Erfa' idek, O Alla! La tinsihomx lill-imsejknin"; is-Salm 22:27: "Jieklu l-fqajrin u jixbgħu; ifaħħru lill-Mulej dawk li jfittxuh"; u s-Salm 149:4 "Għax il-Mulej jitgħaxxaq bil-poplu tiegħu, u jsebbaħ lill-fqajrin bir-rebħa".

Ġesù u l-Faqar fl-Ispirtu

Ġesù fil-ħajja tiegħu għażel il-faqar, iċċekken, sar bniedem bħalna f'kollox minbarra d-dnub. Ġesù twieled fqir, għex fqir, ħajja pubblika fil-faqar u miet ta' fqir, il-mewt tas-salib. Ġesù jitlob mis-segwaċi tiegħu ċaħda mill-affarijiet temporali biex jirċievu l-vera għana. Frażi ċara ħafna li turi lil Ġesù jistieden sabiex ngħixu dan it-tip ta' faqar, hu meta Ġesù stess jgħid f'Mattew 11:29:

"Ħudu fuqkom il-madmad tiegħi u tgħallmu minni, għaliex jiena ta' qalb ħelwa u umli, u intom issibu l-mistrieħ għal ruħkom". Dan il-kliem Ġesù qalu, wara li xi dixxipli ta' Ġwanni l-Battista li kien fil-ħabs bdew isaqsu dwar Ġesù, kif insibu f'Mattew 11:5 u Luqa 7:18-23: "Morru agħtu lil Ġwanni l-aħbar ta' dak li rajtu u smajtu: kif il-għomja qegħdin jerġgħu jaraw, iz-zopop jimxu, l-imġiddmin ifiequ, it-torox jisimgħu, il-mejtin iqumu u kif il-Bxara t-Tajba qiegħda tixxandar lill-fqar. Hieni hu min ma jitfixkilx minħabba fija". Ġesù ma kienx mela xi Messija politiku iżda Messija fqir, umli u manswet kif iħobb jgħallem il-Qaddis San Ġorġ Preca.

Il-predikazzjoni u l-mirakli ta' Ġesù huma mela marbuta ma' dan l-aspett tat-tama: "Bigħu ġidkom u agħtuh karità, u fittxu għalikom infuskom boroż li ma jitmermrux, teżor li ma jiġix nieqes fis-sema… " (Lq 12 :33) ; " … mur, biegħ li għandek u agħtih lill-foqra " (Lq 18:22) ; "X'ħin niżel l-art mid-dgħajsa ra kotra kbira ta' nies u tħassarhom għax kien qishom nagħaġ bla ma għandhom ragħaj, u qabad igħallimhom ħafna ħwejjeġ." (Mark 6:34). Id-dixxiplu fuq kollox għandu jgħix dan il-faqar (ara Lq 14, 33 u Num 18, 20).

Ma ninsewx imbagħad id-diskors tal-Muntanja: "Imberkin dawk li huma foqra f'qalbhom, għax għalihom hi s-saltna tas-smewwiet." (Mt 5:3). L-idea ta' San Mattew hi li dawn in-nies iħarsu lejn Alla għax m'hemmx il-ġid li jtellifhom; "Imberkin dawk li qalbhom ħelwa, għax jiksbu l-art" (Mt 5:5). Min hu fqir f'qalbu però għandu garanzija li se jkun mal-Mulej dejjem: "Imberkin dawk li qalbhom safja, għax huma jaraw lil Alla." (Mt 5:8).

Konklużjoni

Il-filosofu Teilhard de Chardin jikkummenta li: "Id-dinja hija għal dawk li huma kapaci joffru tama tassew kbira". Jeħtieġ mela li nkunu iktar fqar f'qalbna u fl-ispirtu u nħarsu lejn Kristu li qalilna: "U meta nintrefa' 'l fuq mill-art, jiena niġbed il-bnedmin kollha lejja" (Ġwanni 12:32). Il-Papa Franġisku, għal San Franġisk ta' Assisi li għex il-faqar, fl-ewwel laqgħa tiegħu mal-ġurnalisti tal-medja fis-16 ta' Marzu 2013 qal li l-Knisja għandha jkollha preferenza għall-fqar u għall-faqar fid-dinja – dan jagħmel sens ukoll meta 53 fil-mija tal-kattolici fid-dinja huma foqra. Fil-fatt huwa ordna sabiex in-nies tal-Arġentina ma jiġux għaċ-ċelebrazzjoni tal-inawgurazzjoni tiegħu bħala Papa nhar id-19 ta' Marzu 2013 imma minflok jagħtu l-flus lill-foqra. Kristu wkoll għex il-faqar u miet ta' fqir fuq is-salib. Dan għandu mela jkun l-wicc tal-Knisja fid-dinja tal-lum. Kristu hu għalhekk it-tama tagħna: "Hu li kien għani, sar fqir minħabba fikom biex jagħnikom bil-faqar tiegħu" (2 Korintin 8:9).

Biblijografija

Aartun, K., *Hebraisch 'ani und 'anaw*, in *BibOr* 28 (1971) 125-126.

Fabry, H., *Dal*, in *ThWAT* 2, 221-244.

Gelin, A., *Il povero nella Sacra Scrittura*, Milano 1957.

Pleins, J.D., *Poor, Poverty. Old Testament*, The Anchor Bible Dictionary 5, 402-414.

Proietti, B., *Poveri e poverta' nell'Antico Testamento*, Istituto di Teologia della Vita Consacrata, Roma 2002.